

ROTHSCHILD
OISEAUX
by
HEREND

ROTHSCHILD

OISEAUX

BY HEREND

VARIÁCIÓK

EGY TÉMÁRA

A VÖRÖS PAJZS TÖRTÉNETE

GAZDAGNAK SZÜLETNI NEM ADATIK MEG MINDENKINEK. A LELEMÉNYES, KITARTÓ, SZORGALMAS, MŰVELT ÉS TÖREKVŐ EMBEREK AZONBAN TÖBBNYIRE MEGVALÓSÍTHATJÁK ÁLMAIKAT. ENNEK ÉKES BIZONYÍTÉKA A ROTHSCHILD CSALÁD TÖRTÉNETE. NEVÜK MA MÁR EGYET JELENT A GAZDAGSÁGGAL, A BEFOLYÁSSAL ÉS A PÉNZÜGYI HATALOMMAL. ŐK A BIZTOS BEFEKTETÉS ÖRÖK SZIMBÓLUMAI, NEVÜKET AZ EGÉSZ VILÁGON ISMERIK.

Mayer Amschel Bauer 1744-ben a Majna melletti Frankfurtban született. Pénzkölcsönzéssel és aranyműves munkákkal foglalkozó édesapja boltjának bejárata fölött egy vörös pajzs lógott, s Mayer e cégérre (németül Roter Schild) utalva változtatta később nevét Rothschildra. Ő lett tehát a megalapítója annak a bankárdinasztiának, amelyet az első multinacionális vállalkozásként emlegetnek.

Történetük szorosan összefonódott Európa történelmének nagy fordulataival. Vilmos hesseni választófejedelem ügyintézőjeként alapozták meg üzleti kapcsolataikat, a napóleoni háborúk idejére pedig már megalapították az első nemzetközi bankházat: a frankfurti központban felügyelték a rendszert, a kontinens legjelentősebb városaiban (London, Párizs, Bécs és Nápoly) pedig a cég kirendeltségei működtek.

A Rothschild dinasztia tevékenységéhez köthető az első nemzetközi kötvénypiac 1855-ös megteremtése is, majd megalapították a Bank of Englandet, amellyel, valamint a kontinensen üzemeltetett további öt bankjukkal, lefektették a mai európai bankrendszer alapjait.

**A BUSINESS
WEEK MAGAZIN
ÖSSZEÁLLÍTÁSA
SZERINT
A 19. SZÁZADI
ROTHSCHILD
FAMÍLIA VOLT
MINDEN IDŐK
LEGGAZDAGABB
DINASZTIÁJA.**

MOTÍVUMKINCS

A madármotívum majd' minden díszítő műfajban megtalálható. Leggyakrabban növényi ornamentikához kapcsolódva, kompozícióban szerepelnek madarak. Jellemzően nem természetű az ábrázolásuk, fajlag meghatározatlanok, valamilyen ősi motívumnak, előképnek a stilizált változatai. Nevük ebből következően nincs is, egyszerűen madár- vagy madaras minta. Későbbi korokban a faji jelleg már felismerhető a galamb-, páva-, fald-, kacsa-, kakasábrázolásban. A kínai, japán porcelánokon azonban előbb, már a 17. században megjelentek ugyanezek a madarak, valamint a paradicsommadár.

A vörös szín és a madár Kínában szimbolikus jelentést hordoz: a vörös a jószerecsse színe, míg az énekes madarak a boldog házasság szimbólumai.

A madárfigura leginkább másodmagával, rendszerint egymással szembefordulva áll, többnyire leveles ág két oldalán. A páros madár gyakori a szerelmi ajándékokon, az ifjú pár szimbólumaként értelmezhető. Az oldalnézeti madárfigura a madár alakban elképzelt emberi lélek ókori megjelenítésére vezethető vissza – ezeket néhány egyiptomi ábrázolás a sír melletti fákön ülve mutatja –, másrészt istenségek madárként való megszemélyesítésére. Az előre néző madár mellett az elő-ázsiai mitológiai jeleneteken már az i. e. harmadik évezredben megjelent a hátra néző madár, és a termékenység fájának két oldalára állított varázsmadár pár is.

A madárábrázolások európai elterjedése az ókeresztény művészethez köthető: a madár a jó lelket jelképezte, az ivó vagy gyümölcsöt csipegető madár vagy madarak az üdvözült lelkek mennyei élvezetére utaltak. A madarak jelentik spirituális értelemben az „ég kapuit” – átmenetet képezve az anyagitól a szellemi felé.

A keletről érkező selymek, porcelánok is hozzájárultak a madárábrázolás népszerűségéhez, mivel a mintákat európai műhelyekben is másolni kezdték. Ezek már részben elvesztették szimbolikus tartalmukat, a tisztán díszítő célú ábrázolások dekoratív, stilizált formaváltozatokat alakítottak ki. A vallási tartalom is lassan elkopott, helyébe többnyire szerelmi értelmezés lépett. Nálunk már a román kori művészeti és iparművészeti emlékeken megjelennek a madaras kompozíciók.

A LEGENDA

Az aranszegélyes Rothschild Oiseaux (RO) porcelánokon tizenkétféle, színes tollazatú, faágon üldögélő madár vagy madár pár látható. A kompozíció körül elszórtan, finom pasztellszínekkel festett lepkék és bogarak váltakoznak. A madarakat párosával vagy egyedül, közelebb vagy távolabb ülve ábrázolja a motívum első megálmodója, az ágakra pedig apró szemű, csillogó aranylánc tekeredik. Vajon miért és hogyan került az idilli természeti képbe a nem igazán odailó ékszer – tehetjük fel a kérdést. A teljesség kedvéért: akad a mintának lánc nélküli változata is.

A legenda szerint Rothschild bárónó ugyanis egy napon elveszítette értékes nyakláncát. Szobalányát is meggyanúsította, hogy ő csente el. Aztán egyszer, amint a kertjében sétált, egy fa ágain énekesmadarakat látott, és közelükben megpillantotta az eltűnt aranyláncot.

Fischer Mór fülébe is eljutott ez a történet, aki – így tartja a fáma – a jelenet emlékére tervezette meg ezt a dekoratív, azóta híressé vált mintát.

DEKOR- DOKUMENTUM

A 19. századból fennmaradt kasszakönyvek a Herendi Porcelánmanufaktúra hiteles dokumentumai, megtalálható bennük a megrendelők neve mellett a rendelt tárgyak mennyisége és még további fontos, a beazonosításhoz szükséges információ.

A bejegyzések alapján pontosan nyomon követhetők az egyes dekorok keletkezésének körülményei. Így tudhatók bizonyos adatok a Rothschild mintáról is. A kasszakönyv 1860-tól említi a dekort, sőt a megrendelők nevével külön is fel van tüntetve a család.

A Manufaktúra levéltárában fennmaradt 1869-es leltárkönyv egyik bejegyzése arról is tanúskodik, hogy abban az évben Rothschild bárónénak 2070 forint értékben adtak el különböző porcelántárgyakat és szervizeket.

A fákon ülő énekes madarakat ábrázoló minta tehát Rothschild Oiseaux (RO) néven – kisebb-nagyobb változtatással – immár 150 éve van forgalomban.

MADARAK TITKAI

Tizenkétféle madár. Mintha a természetből elcsúszott pillanatképek lennének. Az egyik talán vörösbegy. De nem, mégsem. Esetleg ökörszem. A másik cinege lenne? Vagy tengelice? A harmadik, meg a negyedik... Pinty vagy pacsirta vagy poszáta vagy ózlapó... Madárhatározóval a kézben sem biztos, hogy sikerülne beazonosítani őket, de nem is ez a lényeg. A finom kidolgozás jelenti értéküket.

Megtaláljuk vagy sem a madarakat a természetben olyan formában, ahogyan a porcelánon ábrázolják őket, nincs jelentősége. Ők a Rothschild Oiseaux (RO) minta madarai. Mert a Herendi Porcelánmanufaktúra talált rájuk. Akkor, amikor a romantika hódított Európára-szerte.

ÁLOMKERT

Az eredeti Rothschild Oiseaux minta (RO) statikus természeti képet mutat, a madarak naturalisztikus ábrázolásával. A színek, a formák és a szituáció teljesen természetűek, mégis, ha tüzetesen megvizsgáljuk a tizenkét jelenetet, több irreális elemet fedezünk fel bennük. A madarak túlméretezettek az ágakhoz képest. De nem gondolunk bele, hogyan is tarthatja meg őket az apró fácska vékonyka ága, mert annyira hihető az összkép. Vagy, hogy többségük merev testtartással áll az ágon, passzív, nem csinál semmit. A fű lefelé és fölfelé is nő, az aranylánc pedig fittyet hány a gravitációnak. Mindettől azonban az összhatás tökéletes.

A minta redesign változatánál, a Jardin de reve (REJA, REJAR) mintánál a kiindulási pont ezekhez a szürrealis elemekhez kötődött, és a tervező, Babos Pálma, újraértelmezte a tizenkétféle motívum mondanivalóját.

A megújult Rothschild dekor az embernek a természethez fűződő megváltozott viszonyát tükrözi. A kép önreflexió arra a folyamatra, ahogyan az ember szisztematikusan pusztítja környezetét. A mai valóságot az ember és a természet megbomlott összhangja jellemzi, az elveszett harmónia már csak a mesék és az álmok világában létezhet. Így kapcsolódik vissza az új dekor a mintacsalád legendájához. Az eredeti minta meseszerű momentumait szintetizálva épül fel egy álomkert, ahol az elhalt faágon levelek sarjadnak, az ezüstszürke fűcsomó sárga pihelabdát virágzik. A pici, félénk madarak pedig ebben a szürrealis világban kelnek újra életre, és az álomszerű térben ismét harmonikusan beleolvadnak a természetbe.

Az új mintaváltozat így ötvözi a tradicionális, kifinomult modort és a mai kifejezésforma nyers nyíltságát.

MÉGIS EGYEDI

Óhatatlanul hasonlítottak egymásra Meissen, Sévres és Herend művei, hiszen nagyjából ugyanabban a korban születtek, ugyanazt az ízlésvilágot tükrözték és fizetőképes vevőik is eléggé szűk körben mozogtak. A megrendelők a kezdetekkor és később is királyok, grófok, hercegek, gazdag üzletemberek voltak, hiszen csak ők tudták megfizetni az akkor is vagyonokba kerülő művészi kézi festést.

A mesterek Herenden a megrendelőknek tervezett, és róluk elnevezett kezdeti mintákat később – olykor éppen a família leszármazottainak kérésére – leegyszerűsítették. De tetten érhető – Herendi tárgyakat kiállító múzeumokban sétálva –, hogy maga a kor is igényelte az akkori ízlésnek megfelelő stílusigazítást egy-egy mintacsaládon belül is. Ma sincs ez másképp.

A 19. századi előképek alapján 2010-ben felújított, limitált változat (SP1062) ez a madaras-ágas kompozíció.

Amszterdam • Athén • Atlanta • Bahama-szigetek • Baki • Bécs • Berlin
• Bermuda-szigetek • Boszton • Brüsszel • Budapest • Caracas • Dallas •
Dubai • Dublin • Düsseldorf • Edinburgh • Fertőd • Firenze • Frankfurt
• Genf • Genova • Gödöllő • Győr • Hága • Hamburg • Herend •
Houston • Isztambul • Kajmán-szigetek • Kaposvár • Katánia
• Kecskemét • Keszthely • Kőszeg • Kuvait • London • Los Angeles •
Madrid • Milánó • Moszkva • München • Nagoja • Nápoly • New York
• Nürnberg • Oszaka • Oszló • Palermo • Panama • Párizs • Pécs •
Pozsony • Prága • Róma • Salzburg • San Francisco • São Paolo
• Sopron • St. Thomas • Stuttgart • Sydney • Szeged • Szentendre •
Szentpétervár • Szöul • Tajpej • Tokió • Toronto • Washington • Zürich

KIADJA a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. megbízásából a Brand Content Kft. **BC BRAND CONTENT** **FŐSZERKESZTŐ** Veres Mária **FELELŐS SZERKESZTŐ** dr. Simon Attila, dr. Kőrös Endre **SZERKESZTŐ** Horváth Mária **MŰVÉSZETI VEZETŐ** Kiss Dominika **KÉPSZERKESZTŐ** Karádi Róbert **FOTÓ** Burger Barna **STYLIST** Kiss Henrietta **PRODUKCIÓS MENEDZSER** Wunderlich Péter **HIRDETÉSFELVÉTEL** Otto Krisztina **FELELŐS KIADÓ** dr. László Géza, Brand Content Kft. H-1061 Budapest, Király utca 16. Telefon: +36 1 887 48 68 Fax: + 36 1 887 48 49 E-mail: hirdetes@pxb.hu **KÉSZÜLT** a veszprémi Prospektus Nyomdában A fotózáshoz a virágokat az **ARIOSO** biztosította. (H-1075 Budapest, Király utca 9. www.arioso.hu)

HERENDI PORCELÁNMANUFAKTÚRA ZRT. H-8440 Herend, Kossuth Lajos u. 140.
Telefon: +36 88 523 185, +36 88 523 100 Fax: +36 88 261 518
E-mail: info@herend.com, herald@herend.com Web: www.herend.com
ISSN 1585-1397

Herend
150
Rothschild Anniversary

www.herend.com

